

Maksuton hoito synnytyksen yhteydessä

Aluehallitus 13.04.2026 § 86

ÖVPH/2262/06.00.00.00/2026

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 184 1597, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi vuonna 2024 [selvityksen](#) syntyvyyden laskun pysäyttämistä. Siitä ilmenee, että taloudellinen tuki, palvelujen saatavuus ja turvallinen elämäntilanne ovat tärkeitä tekijöitä, jotka vaikuttavat halukkuuteen hankkia lapsia, ja vaikka ilmaisten sairaanhoitokäyntien ja syntyvyyden lisääntymisen välillä ei ole suoranaista kausaalisyhteyttä, osoittaa selvitys, että helposti saavutettavat ja maksuttomat palvelut voivat osaltaan madaltaa kynnystä perheen perustamiselle.

Pohjanmaalla syntyy vuosittain n. 1500 lasta, joista n. 1000 Vaasan keskussairaalassa. Valtakunnallisena vaatimuksena on, että synnytyssairaalassa on vähintään 1000 synnytystä vuodessa, jotta toiminta voidaan turvata ilman erityislupaa. Maksuton hoito synnytysten yhteydessä on konkreettinen toimenpide perheen perustamista suunnittelevien tukemiseksi, ja samalla se voisi lisätä oman synnytyssairaalan vetovoimaisuutta.

Aluevaltuusto keskusteli raskauteen ja synnytykseen liittyvän hoidon maksuttomuudesta vuoden 2026 talousarvion käsittelyn yhteydessä. Päätöksenä oli, että hoito ei muuttuisi maksuttomaksi. Päätös ei perustunut viranhaltijavalmisteluun, vaikka tausta-aineistona oli vastaus valtuustoaloitteeseen, vaan se perustui talousarviokeskustelun yhteydessä tehtyyn ehdotukseen, josta äänestettiin.

Osana aloitteen vastaukseen liittyntä selvitystyötä tehtiin syksyllä 2025 riskikartoitus raskauden ja synnytyksen yhteydessä annettavan hoidon maksuttomuudesta. Kartoituksessa todettiin, että raskauden yhteydessä annettavan maksuttoman hoidon seuranta saattaa olla vaikeaa, ja lisäksi se voi johtaa palvelujen liialliseen käyttöön. Nykytilanteessa äitiysneuvolakäynnit ja seulontaultraäänitutkimukset ovat maksuttomia, kun taas esim. äitiyspoliklinikka- ja päivystyskäynneistä peritään asiakasmaksu. Synnytyksen yhteydessä annettavaa maksutonta hoitoa on helpompi valvoa. Maksuttomia synnytyksiä tarjotaan Mikkelissä ja Rovaniemellä, ja saadut kokemukset ovat hyviä. Mikkelissä synnytysten määrä lisääntyi 20 %, kun alueen perheet valitsivat synnytyssairaalaksi oman hyvinvointialueen sairaalan.

VKS:llä on hyvä maine turvallisena, vauvamyönteisenä synnytyssairaalana, ja synnytys- ja naistentautien osasto muuttaa peruskorjattuihin tiloihin vuoden 2026 lopussa. Osaston henkilöstö koki riskikartoituksen yhteydessä käydyn keskustelun erittäin myönteiseksi ja on esittänyt vahvan toiveen synnytysten maksuttomuudesta. Ennen kaikkea perheille halutaan tarjota parasta mahdollista hoitoa, ja perheiden tukemiselle taloudellisesti haastavina aikoina nähdään tarvetta. Synnytyksen yhteydessä annettavan hoidon asiakasmaksu on tällä hetkellä 71,50 €/vrk ja omaisten yöpymismaksu on 40 €/vrk. Useimmat viipyvät osastolla 2–3 vuorokautta.

Vuonna 2025 hyvinvointialue laskutti synnytyksen yhteydessä annetusta hoidosta asiakasmaksuina n. 370 000 €. Hyvinvointialueen kustannukset muilla hyvinvointialueilla synnyttäneistä äideistä ovat n. 3000–6500 € /synnytys, ellei kyseessä ole riskisyntytyks, joka täytyy joka tapauksessa hoitaa yliopistosairaalassa.

Kaiken kaikkiaan synnytykseen liittyvän hoidon potilasmaksujen poistamisesta on vaikea tehdä tarkkaa taloudellisten vaikutusten arviointia. Myös asukasluku sekä lasten ja nuorten määrä vaikuttavat hyvinvointialueen rahoitukseen. Syntyvyyden laskun ja monien perheiden tiukan taloustilanteen vuoksi on kuitenkin syytä pyrkiä toteuttamaan toimenpiteitä, jotka helpottavat lasten hankkimista suunnittelevien perheiden tilannetta.

Perheellä on jatkossakin mahdollisuus valita synnytyssairaala, ellei kyseessä ole riskiraskaus tai -synnytys, jonka hoito on keskitetty yliopistosairaalaan.

Sektorijohtaja lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

ehdottaa, että aluehallitus esittää valtuustolle:

1. Pilotoidaan synnytykseen liittyvä maksuton osastohoito Vaasan keskussairaалassa ajalla 1.8.2026-31.12.2027
2. Maksuton osastohoito koskee koko hoitojaksoa synnytys- ja naistentautien osastolla sen jälkeen, kun nainen on synnyttänyt (ts. synnytys raskausviikon 22 jälkeen). Osastolla yöpyvät omaiset eivät kuulu pilotoinnin piiriin.
3. Päätöksen ja pilotin käynnistämisen ehtona on, että aluevaltuusto hyväksyy asian muutostalousarviossa koskien vuoden 2026 väheneviä asiakasmaksuja sekä vuoden 2027 talousarviossa.
4. Kokeilu arvioidaan vuoden 2028 toiminnan suunnittelun ja talousarviovalmistelun yhteydessä.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Hallituksen jäsen David Pettersson ehdotti, että Pohjanmaan hyvinvointialue ei siirry maksuttomiin synnytyksiin. Hyvinvointialueen tulee kehittää hyvinvointialueiden välistä yhteistyötä, ei lisätä kilpailua läheisten hyvinvointialueiden välillä. Ehdotus ei saanut kannatusta, joten se raukesi.

David Pettersson ilmoitti eriävän mielipiteen pöytäkirjaan.

Liitteet

Jakelu